

El llenguatge

Molt i poc

21/III/1978

Talment com l'acudit de l'elefant i la puça, podríem preguntar: en què es diferencien molt i poc? I la resposta o solució podria ésser: que molt pot modificar poc i poc no pot modificar molt. Efectivament, podem dir, i de fet són expressions molt usuals: Són expressions molt poc usuals. Era molt poc divertida. Tenia molt poca paciència. Fa molt pocs dies.

Però també podem dir que molt i poc s'assemblen perquè tots dos són alhora mots quantitatius (adjectius o pronoms) i adverbis. Naturalment, en tant que adverbis, són invariables. Quan molt modifica poc, molt és sempre adverbi i, per tant, invariable, però el terme poc modificat per molt pot ésser quantitatiu —els dos darrers exemples indicats— i adverbi —els dos exemples indicats en primer lloc. Es pot afirmar que en aquests casos la pràctica del llenguatge resol gairebé automàticament la forma —variable o invariable— d'aquests mots. Però l'exemple indicat en darrer lloc —Fa molt pocs dies— potser no deixa de suscitar dubtes a algú, que qui sap si es planteja si no hauria d'ésser «Fa molts pocs dies». Però, si de cas, ja hem aclarit que molt, modificat poc, és sempre un adverbi i, per tant, invariable.

El recte ús de molt —variable o invariable— pot suscitar encara vacil·lacions en algun altre cas. Efectivament, davant grups nominals en què certs adjectius qualificatius precedeixen un nom, el terme molt hi pot ésser usat com a adverbi —modificant l'adjectiu— i com a adjectiu quantitatiu —afectant tot el grup nominal. En el primer cas, naturalment, ha d'ésser invariable i en el segon variable —és a dir, ha de concordar amb els altres elements. Si diem Té molt males mans, el sentit no permet sinó l'ús adverbial de molt. Anàlogament, però no tan categòricament, diríem també Té molt mala memòria. En canvi, creiem que davant certes expressions com bona fe, mala bava, etc., caldria admetre totes dues possibilitats: molt bona fe i molta bona fe. En el primer cas, considerem bona un simple qualificatiu de fe, i molt un adverbi que modifica bona. I en el segon considerem el conjunt bona fe un autèntic mot compost —talment com mals endreços, baix relliu, etc.— i aquesta condició admet i exigeix un quantitatiu: molta bona fe.

Albert Jané